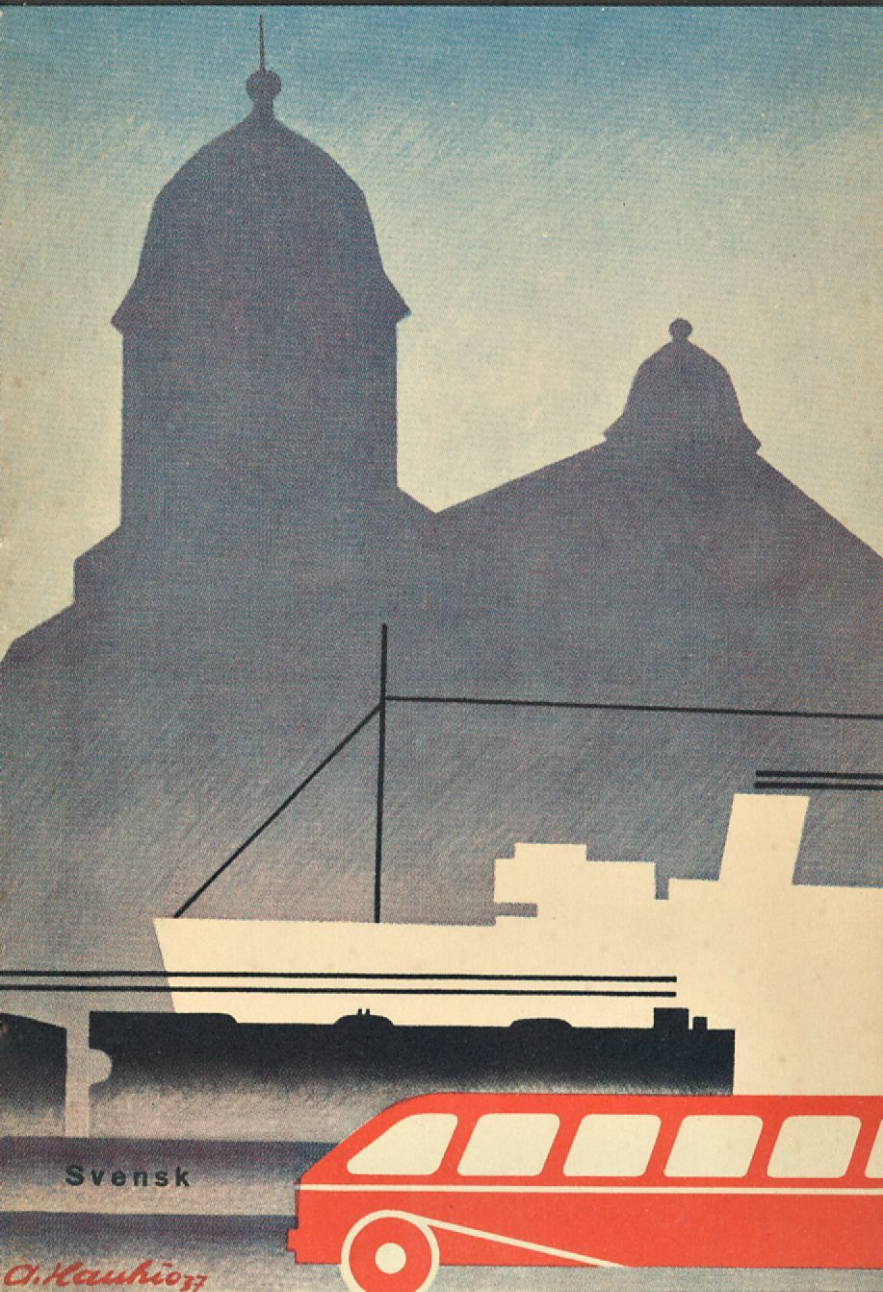

VIIPURI

Svensk

O. Kaupio 37

SUOMI • FINLAND • FINLANDE

Julkaissut
Viipurin kaupungin Reikeilylautakunta

Väljaandja:
Viipuri linna Turismiosakond

Utgiven av
Viborgs stads Exkursionsnämnd

Publisher:
The Travelling Committee of the
Town of Viipuri

Herausgeber:
Reisekomitee der Stadt Viipuri

Publié par
le Comité d' Excursions de la
ville de Viipuri

Eldonanto:
Urba Ekskurskomitato de Viipuri

Gamla domkyrkan

Foto: Pietinen

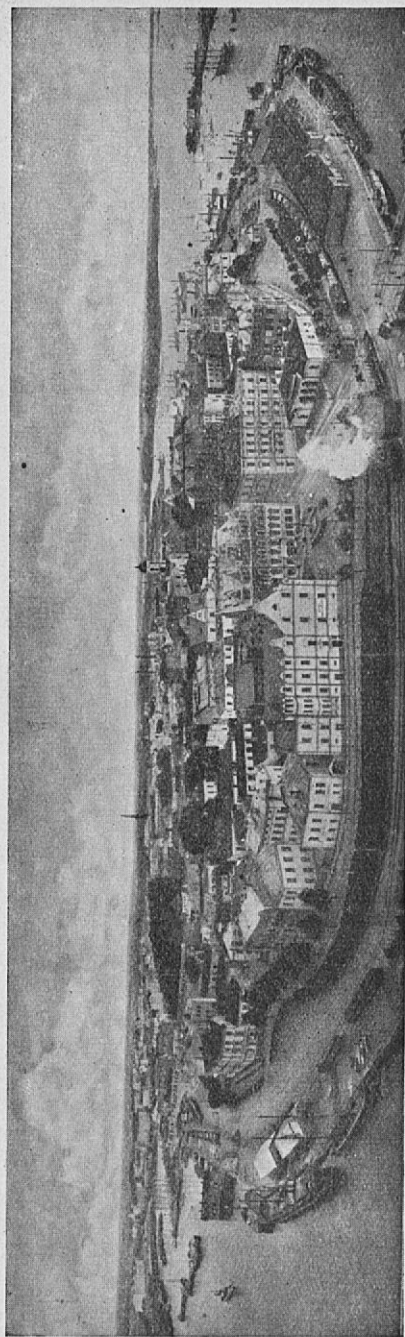
VIIPURI

TVENNE FAKTORER, det geografiska läget och den historiska utvecklingen, hava främst av Viborg skapat vad det nu är: Finlands näst största stad och ett centrum för Östra Finlands handel, sjöfart och kulturliv. Dessa samma faktorer hava också till en väsentlig del bidragit till, att staden under senaste tid även utvecklats till en allt viktigare knutpunkt för turisttrafiken i dess landsända.

Beläget som det är i Finska vikens nordöstra vikbotten vid mynningen av en viktig, till inlandet ledande kanalled, utgör Viborg

ÖSTRA FINLANDS NATURLIGA PORT MOT HAVET. Redan i urminnes tider ledde genom densamma en av de livligast

Wiborg, sett från slottstornet

*I förgrunden gamla stadsdelen på sin udde, till vänster Norra hamnen,
till höger Södra hamnen*

Wiborgs slott

Foto: Helios

trafikerade naturliga farlederna mellan västern och östern. Enär staden behärskade nämnda farled, erhöll den tidigt en plats på hävdernas blad.

NUMERA utgör Viborg en föreningspunkt för landets järnvägsnät och tiotals busslinjer. Stora fartyg hämta till stadens hamnar hälsningar från närbelägna och fjärran länder bortom oceanerna. Här utmynnar den livligt trafikerade Saima kanal, vilken förenar insjöstråtarna med havet, och trävaruexporten från uthamnen Uuras (Trängsund) är den största i Europa. Som bäst planeras även regelbunden flygförbindelse till Viborg.

VIBORG ÄR EN GAMMAL STAD. Den har redan skådat mera än sex århundradens än stormigare än lugnare öden. Men samtidigt är

VIBORG EN MODERN STAD. Den följer vaket och mångsidigt med den nuvarande utvecklingens fordringar och uppsuger snabbt och utan svårighet allt det användbara nya, som den framåttillande tiden tilläventyrs har att bjuda den. Man kan också med fullt skäl påstå, att

Järnvägsstationen

Foto: I. Raekallio

Konstmuséet och -skolan

Foto: Pietinen

VIBORG ÄR EN STAD, DÄR ÅRHUNDRADENA MÖTAS. Viborg har bevarat minnen från alla sina skiftande tidsperioder. Och denna säregenhet skänker staden en tjusning, som verkar särdeles tilldragande.

DESSUTOM HAR SJÄLVA NATUREN varit givmild mot Viborg, i det den omgivit staden med en ram av glittrande vatten och dunkla skogar samt förlänat den höjdpunkter med vidsträckt utsikt och omgivningar, vilka äro kända för sin skönhet.

VIBORG ÄR GÄSTFRITT. Det mottager med öppna armar gäster från när och fjärran. Och besökarens vanliga erfarenhet är, att gästen är som hemma i denna stad. Till detta sakläge bidrar det karelska folklynnets omedelbarhet och hamnstadens brusande livlighet.

GODA HOTELL OCH RESTAURANGER erbjuda turisten i Viborg sina tjänster. Vidsträckta, vackra parker skänka under varma sommandagar sin skuggiga svalka och erbjuda tillika förtjusande vyer. De omgiva staden likt ett grönt bälte och bilda omtyckta oaser i dess centrum. Spårvägar, bussar samt överallt anträffbara taxametrar, ja till och med åkare med den omisskänliga prägeln av "det gamla Viborg" föra resenären vart han än önskar sig.

Stadsbiblioteket

Foto: Welin

KANSKE HAR NI TÄNKT GÖRA ETT BESÖK I VIBORG eller kanske Ni på genomresa är tvungen att åtminstone för en stund dväljas där. Då är en liten förhandskännedom helt säkert välkommen. På så sätt går det mera smärtfritt att inleda en närmare bekantskap.

NI TILLÄTER KANSKE EN SNABB PRESENTATION. En alldeles ytlig. En förhandsbild. Ett "God dag".

EN SMULA HISTORIA som inledning är oundviklig. Ty först i dess sken kan gästen komma det gamla Viborgs lynne och hjärta nära.

Viborgs egentliga historia begynner år 1293. Vid denna tidpunkt seglade nämligen den svenske marsken, Tyrgils Knutsson, med sin korstågsflotta till östra delen av Finska viken, erövrade det dåtida Karelen och grundlade det "i sin styrka oöverbanneliga" Viborgs slott. Denna stolta förpost för Sveriges välde och västerländskheten förtäljer i sina medeltida hävder om ett otal belägringar, vilka dock icke kunde krossa borgen, men väl kostade fienden blodiga lärpengar.

Bland Viborgs medeltida slottsherrar funnos många så mäktiga och självständiga riddare, att deras län helt enkelt utgjorde "en stat i staten". De inlät sig på eget bevåg i krigsoperationer, slöt fred och bedrev även i övrigt en särdeles

Landskapsarkivet

Foto: Pietinen

vittsyftande storpolitik. Även staden och dess handel blomstrade, i det att Viborg befann sig i livlig förbindelse med bl. a. Östersjöns och Nordsjöns Hansahamnar.

- Stadens utveckling fortsatte i snabbare tempo först under senare hälften av 1800-talet, då bl.a. öppnandet av Saima kanal (1856) och Riihimäki—Petersburgbanans invigning (1870) gav densamma en påstöt och dess nuvarande position som trafikcentrum begynte hägra. Staden har f.n. omkr. 84.000 invånare.

STADSBILDEN I VARA DAGARS VIBORG utgör en tilltalande förening av gammalt och nytt. I hjärtat av den snabbt tillväxande och utvidgade staden har kvarstannat en hemtrevlig smula av det *gamla Viborg*, vars växlande öden under sex århundraden tillika varit landets, och som vid sidan av sin unge tvillingsbroder, det nya Viborg, allt fortfarande, såsom under tiden för sin tillblivelse, utgör västerns starke väktare mot östern.

Just den gamla stadsdelen utgör Viborgs förnämsta dragningskraft. Invid densamma reser sig på sin lilla holme Kare-

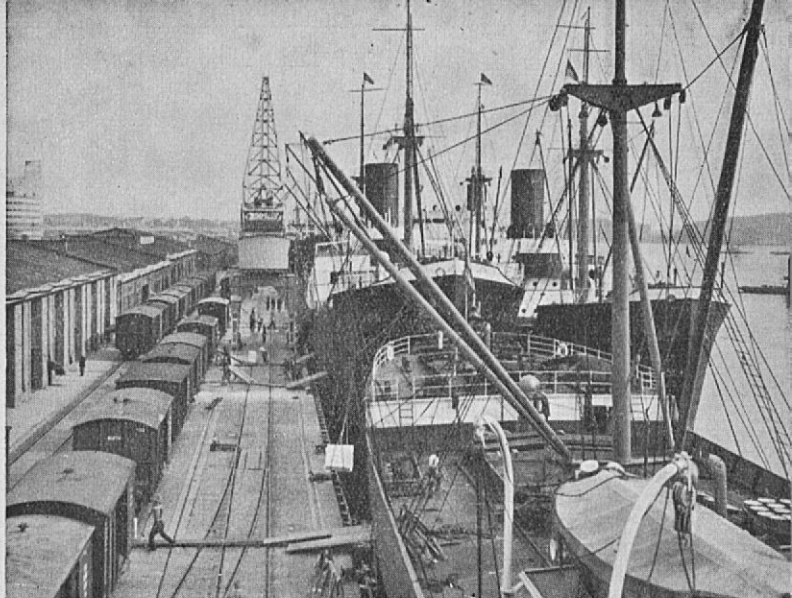

Till vänster
Domkyrkan

Till höger
Agricolastatyn

Foto: I. Rækallio

Hamnen

Foto: Helios

lens gamla lås, det minnesrika slottet, i vars hägn nu, såsom förr, fosterlandets försvarare äga husbondeväldet. Slottet stänger dock icke sina portar för turisterna, vilka också i tusental beundra den ståtliga utsikt, som öppnar sig från dess torn.

Mitt emot slottet befinner sig på en udde den gamla stadsdelen med sina många intressanta historiska byggnader, av vilka vi främst fästa uppmärksamheten vid det å det gamla rådshusets plats belägna *historiska museet* och framför detsamma slottets grundläggares, *Tyrgils Knutssons, staty*. I den gamla stadsdelen tyckas de tysta, smala gatorna viska till varandra sina hundraåriga sägner och den, som begivit sig hit "på upptäcksfärd", befinner sig här än bland minnen från 1700-talet än åter mitt inne i medeltiden. Besökaren hälsas av den åldriga domkyrkan med dess vackra klocktorn eller det tempel, som i tiden varit dominikanerklostrets allra heligaste. Den enkelt värdiga fasaden på ett gammalt patricierhus bringar en hälsning från svunna tider. Och i gårdarnas skrymslen finner

Till vänster
Runda Tornet

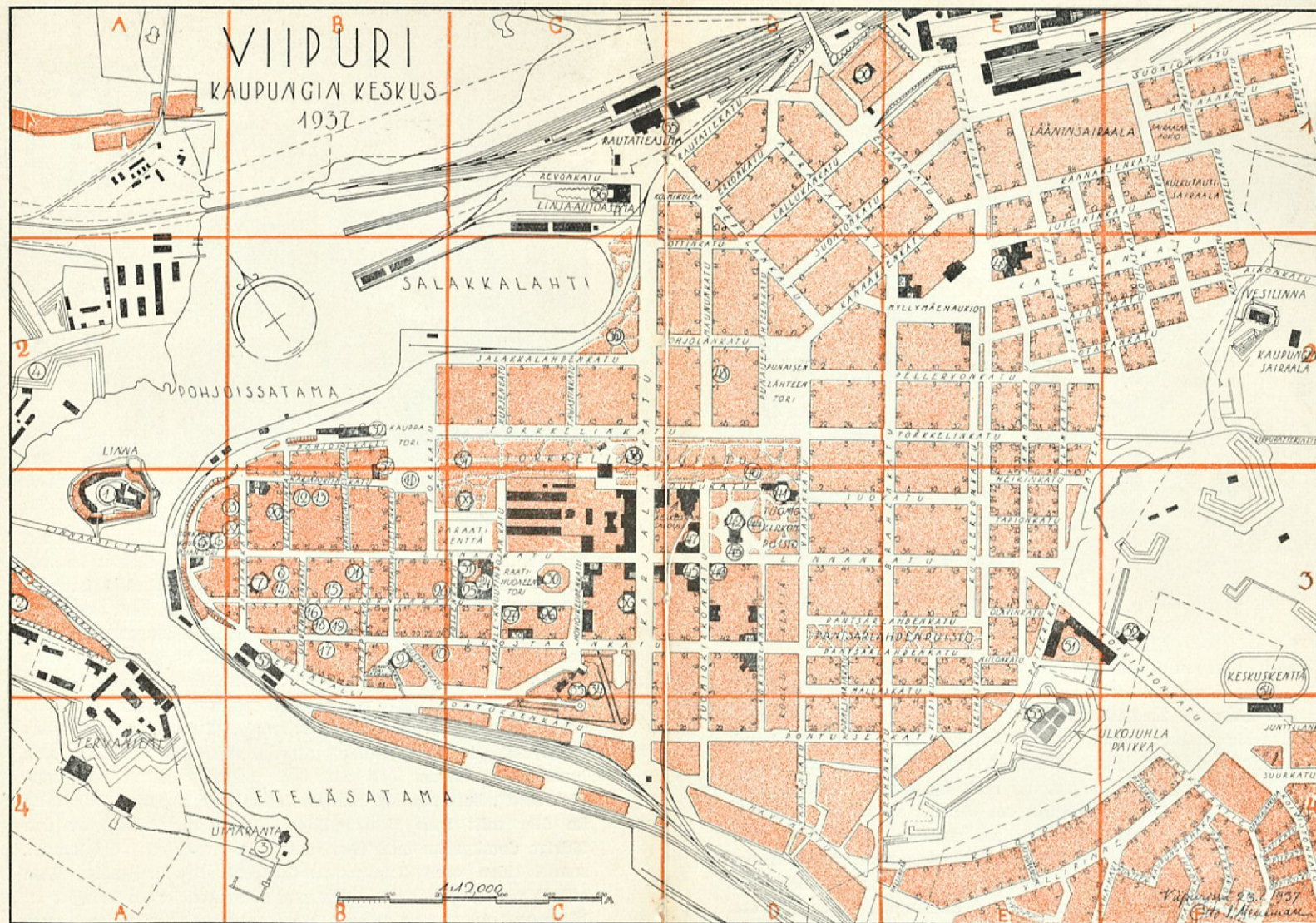
Foto: I. Raekallio

Till höger en klockstapel, f.d Rådstornet

Foto: Th. Nyblin

Sevärdheter och allmänna byggnader

(Bokstäverna och nummerna efter namnen hänvisa till motsvarande uppslagsruta å kartan)

1. Wiborgs slott A3	14. Vahtitornink. 8, gammal gårdsbyggnad B3	29. Svensktyska kyrkan C3	44. Hjältetoden D3
2. Landskapsarkivet A3	15. » 12 » » B3	30. Grekisk-katolska domkyrkan C3	45. Länsstyrelsen D3
3. Tervaniemi badstrand A4	16. Uudenportink. 5 » » B3	31. Gama brandstationen B3	46. Landshövdingens bostad D3
4. Befästningarna i St. Annae A2	17. Luostarink. 7 » » B3	32. Saluhallen B2	47. Posthuset D3
5. Torkel Knutssons staty A3	18. » 8 » » B3	33. Tullkammaren B3	48. Församlingshuset D2
6. Wiborgs museum A3	19. » 10 » » B3	34. Pantsarlaks bastionen C3	49. Huvudbrandstationen E2
7. Gamla domkyrkan (Agricolakyrkan) B3	20. St. Hyacinthus kyrka (rom. kat.) B3	35. Konstmuséet C3	50. St. Elias kyrka (grek kat.) D1
8. Förenämndas klocktorn B3	21. Pamppalank. 12, medeltida byggnad B3	36. Telegrafkontoret, rikstelefon C3	51. Yrkesskolan E3
9. Svartmunkarnas f.d. klosterkyrka (f.n. landsförsamligens) B3	22. Piispank. 12 » » B3	37. Springbrunn jämte staty C2-3	52. Industri- och sågindustriskolan E3
10. Förenämndas klocktorn (f.d. Rådstornet, gammal murdel) B3	23. » 16 » » B3	38. Statyn »Skogens son» C2	53. Friluftsfestplan E4
11. Runda Tornet B3	24. Nuvarande rådhuset C3	39. » »Fiskgossen» C2	54. Stadion F3
12. Karjaportink. 6, gammal gårdsbyggnad B3	25. Teatern C3	40. Algstatyn D2-3	55. Järnvägsstationen C1
13. » 7 » » B3	26. Hovrätten C3	41. Stadsbiblioteket D3	56. Buss-stationen C1
	27. Hovrättspresidentens hus C3	42. Nya domkyrkan D3	57. Polisnirättning B3
	28. Domkapitlet och biskopens bostad B3	43. Mikael Agricolas staty D3	

Salutorget

Foto: Pietinen

Foto: Helios

man som en lustig kontrast till de moderna stenhusen små ruckel, vilkas utseende skvallrar om, att de levat med redan i den stormiga medeltiden. Under sin rundvandring kan man taga sig en liten siesta i en restaurang, som arkitektens hand trollat fram i det gamla Runda Tornets fästning, där många blodiga scener utspelats, och där målningarna på väggarna lika trevligt som åskådligt förtälja om Viborgs växlande öden och äventyr. Och då resenären slutligen stannar på den höga vall, som omger den gamla stadsdelen på havssidan, för att därifrån beundra 20:nde århundradets feberaktiga hamnliv och den vackra utsikt, som öppnar sig bortom detsamma, är det skäl att minnas, att han även nu står på historisk grund, d.v.s. den gamla stadsmuren. Den närbelägna *Pantsarlaks bastionen*

Ett hörn av Munktorget

Foto: Th. Nyblin

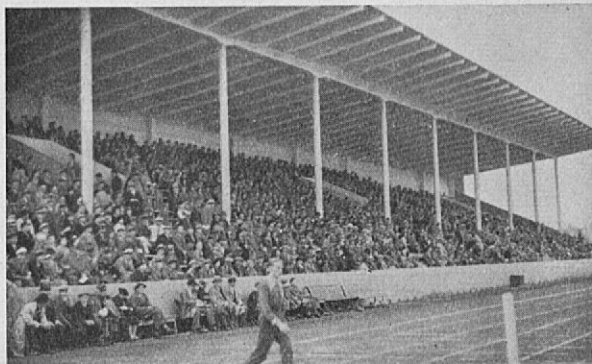
Tervaniemi badstrand

Foto: Helios

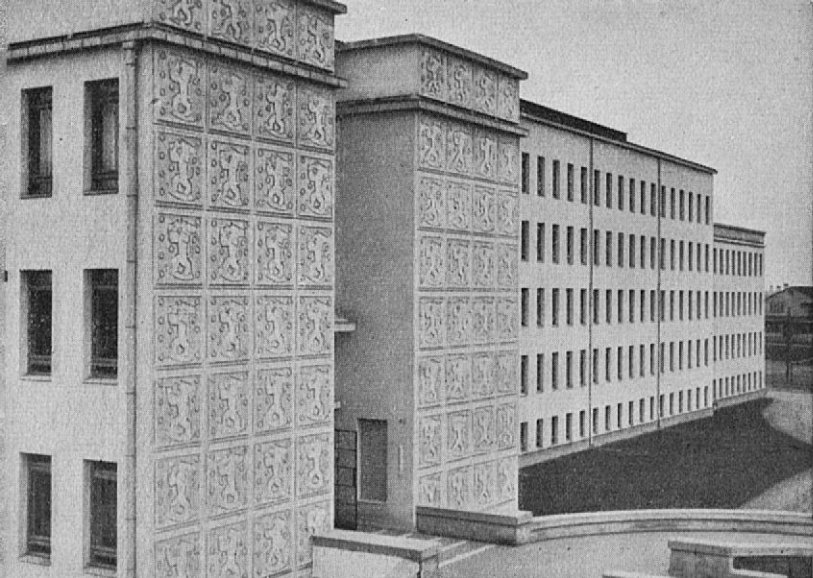
bekräftar också detta faktum. Men det av arkitekt Ullberg skapade *konstmuseet* på dess krön ävensom det av samme arkitekt planerade *landskaps-arkivet* mittemot slottet bära redan i samma ögonblick vittne om Viborgs föryngring. Där om förtälja även de nya funkisbetonade kvarn- och lagerbyggnaderna i hamnen ävensom raden av de elektriska lyftkranarna med deras säregna musik.

Vi kasta sedan ännu en blick även på det livligt trafikerade *nya Viborg*, vars huvudgator för gästen åskådliggöra landets andra *handelsstad*. Ståtliga affärspalats, banker, skådefönsters ögonfröjd. Kanhända sticka vi oss in för att se det av arkitekt Alvar Aalto skapade *nya bibliotekshuset*, ett verkligt arkitektoniskt under. Eller också stifta vi bekantskap med någon annan

Stadion
Foto: SVO

Militärsjukhuset

byggnad eller anstalt, som företräder sista skriket på teknikens och smakens område, till vilka kunna räknas t. ex. Viborgs moderna sjukhus och skolor.

Mitt i stadens centrum finna vi den till sin storlek och yppighet unika *Torkelsesplanaden* med sina långa lindalléer, sin blomsterprakt, sina statyer och springbrunnar. Från terrassrestaurangen (*Espilä*), vilken skymtar fram bland grönskan, ljuda tonerna av ett smältande musikstycke. På torgen, vilka ligga i vardera ändan av parken, utbreder sig åter ett brokigt folkliv med karaktäristiska typer i ätktarelsk stil.

Vid val av viloplats behöva vi dock ingalunda vara hänvisade endast till ovannämnda centrala oas. En prydnad för Viborg utgör — såsom redan nämndes — om somrarna en *rikhaltig vegetation*. Vi kunna t.ex. företaga en tripp till *Papula* bergiga naturpark, därifrån en hänförande utsikt öppnar sig över staden och de omgivande vattnen. Även här finnes en omtyckt restaurang, — byggd av Turistföreningens lokalavdelning —, från vars terrasser i synnerhet solnedgången erbjuder

Stadens sjukhus,
vattentornet

Foto: Helios

Industri- och sågindustriskolan.

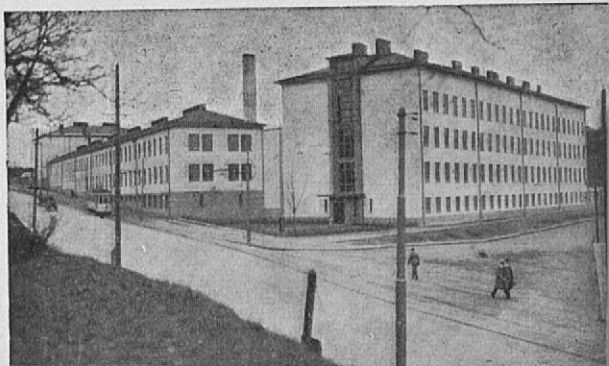
Foto: K. V. Miettinen

en oförgätligt fager syn. Och dessutom har Viborg ännu sin rent av världsberömd parkcelebritet, det gamla *Monrepos*, för vars räkning en halv dag bör reserveras, ifall man önskar stifta bekantskap med alla dess förtjusande sevärdheter.

På tal om Viborg få vi för all del icke glömma dess *konstintressen*. En över 100-årig teater verkar i staden, som dessutom har en originell friluftsteater, byggd på de gamla vallarna, en egen orkester, tvenne musikinstitut och en konstskola. Ett tiotal sångkörer upprätthålla Viborgs rykte såsom det "sjungande Karelens" huvudstad.

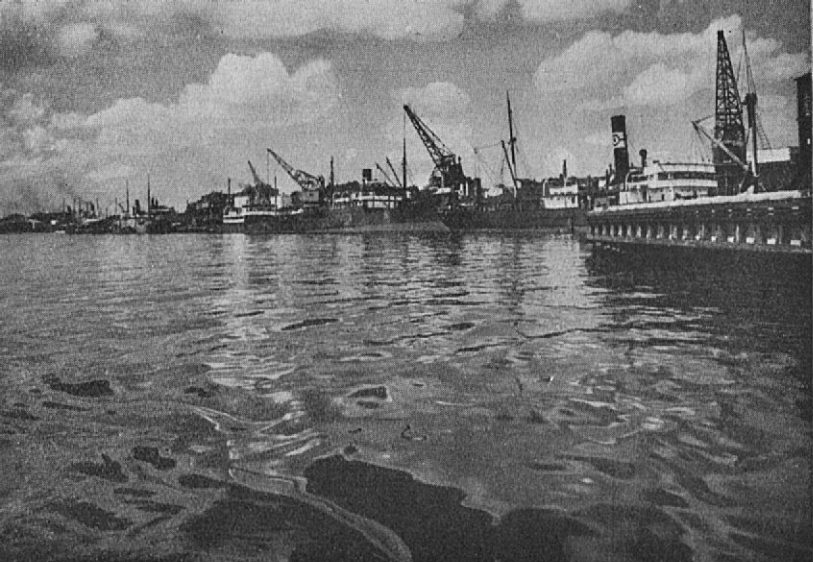
Viborg är berömt i hela landet för sina *sportintressen*. Ett antal betydande idrottsföreningar verka på orten, av vilka många äga egna hus jämte övningslokaler. Stadens stora sportcentrum jämte stadion är redan nära sin fullbordan, och intressanta tävlingar föranstaltas under somrarna på dess gräsplan. Under vintrarna äro hockeymatcherna viborgarnas älsklingssport.

Ovanstående hastiga och ytliga omnämnanden torde redan vara nog till att ådagalägga, att Viborg är en mot sina gäster

Yrkeskolan

Foto: I. Raekallio

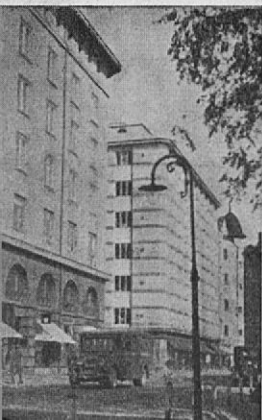

Södra hamnen

Foto: Pietinen

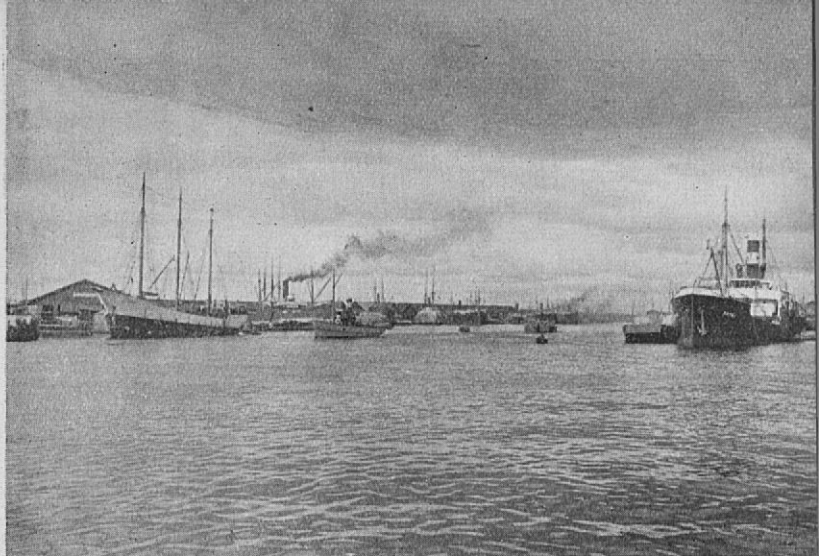
vänlig stad. Men, såsom vi redan i början påpekade, den är tillika i sig själv en intressant turistsevärdhet samt framför allt en port till Östra Finlands mest betydande turiststråkvägar. Från dess imposanta, med granitfasad försedda *järnvägsstation* föra tågen under sommardagar skaror av turister till *Imatra (Vallinkoski)*, *Nyslott (Punkaharju)*, *Sordavala (Valamo)*, *Koli*, *Terijoki* och många andra ur turistsynpunkt beaktansvärda orter. Från nordens kanske modernaste *buss-station* återigen befordra "landsvägstågen" turisten, förutom till förenämnda turistorter, till det idylliska *Villmanstrand* med dess badinrättning, till Karelska näsets sandstränder (*Terijoki*, *Kuokkala*), till *Vuoksens* och *Suvantos* vackra landskapsvyer och till *Ladoga* havliknande insjö med klosterbesök (*Konevitsa*). Viborg är dessutom beläget på ett avstånd av endast 2½ timmes järnvägsresa från den intressanta östgränsen.

Det natursköna *Saima kanal*, till vars första slussport, *Juustila*, man har en timmes väg med ångbåt och en halv timmes

Till vänster
det nyaste Wiborg
Foto: I. Raekallio

Till höger
Tanhuvaara
Foto: SVO

Uthamnen Trångsund (Uuras)

Foto: Th. Nyblin

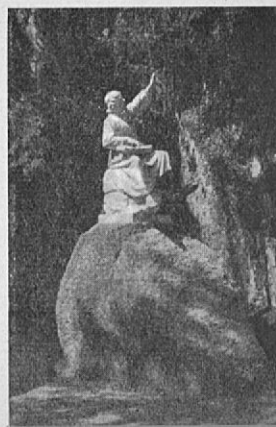
väg med buss, *Trångsunds stora uthamn* med dess trävaruavlastningar och det närbelägna *Mäntysaari havsbad* samt *Björkö* jämte kasino kunna nämnas som några utflyktsorter i Viborgs närmaste omgivning.

Det råder alltså ingen brist på längre och kortare turistleder, som kunna rekommenderas. Valet mellan dessa kan ibland bli svårt. I ett sådant fall, och även annars, står *Finlands Turistförenings lokalavdelnings upplysningsbyrå* i järnvägsstationens nedre hall, tel. 34 20 alltid gärna till turistens tjänst. Likaså gör stadens *ekursionsnämnd*, såsom vars sekreterare och ekursionsombudsman på orten fungerar läraren *J. Sarvi*, sitt bästa för att anordna särskilt ekursioner, Viborgsbesök och utflykter.

Till stor nytta för varje Viborgsbesökare är den av stadens ekursionsnämnd på fem språk publicerade *Viborg-guiden*, vilken till billigt pris står att erhålla å ovannämnda upplysningsbyrå, i stadens bokhandlar, i järnvägsbokhandelns försäljningsstånd på

Till vänster
Monrepos' park
Foto: I. Raekallio

Till höger
Väinämöinen,
Monrepos
Foto: Adam

Papula paviljong

Foto: Adam

järnvägsstationen o.s.v., och där stadens sevärdheter kort men sakligt beskrivas ävensom en del olika praktiska råd givas.

Såsom lämpligaste årstid för Viborgs-besök bör sommar-månaderna (juni—juli—augusti) rekommenderas, då stadens många, vackra parker under denna tid uppträda i sin vackraste gestalt, och väderleken ej heller i allmänhet medför större överraskningar. Medelvärmen i juli är $+ 17.4^{\circ}$ och under vackra sommandagar är en $20-25^{\circ}$ värme i skuggan vanlig. Svala havsvindar blåsa för det mesta. Sommarens medelnederbörd är ca 200 mm.

RESAN TILL VIBORG dröjer med ångbåt och järnväg från Stettin (c:a 5 timmars uppehåll i Helsingfors) omkr. 55 timmar, från Stockholm via Åbo c:a ett dygn och från Reval (3—5 timmars uppehåll i Helsingfors) omkr. 12—14 t. Från Helsingfors ilar resenären inom 5 timmar med kurirtåg till Viborg.

Med användande av flyg- och järnvägsförbindelser kräver resan till Viborg från Stockholm (c:a 5 t. uppehåll i Helsingfors) omkr. 14 t. och från Reval (c:a 1 t. uppehåll i Helsingfors) omkr. 7 t.

Till slut önska vi Er blott, bästa läsare, ett hjärtligt välkommen till Viborg. Vår första bekantskap är redan knuten. Låtom oss befästa densamma. Kom hit och gör Er förtrogen med

det gamla, gästfria Viborg,
det unga, livliga Viborg,
minnenas och parkernas Viborg,

kom till staden, där århundradena mötas.

SUOMI

